

ОЦІНКА ДОТРИМАННЯ ВИМОГ САНІТАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПЛОЩІ ТА ПЛАНУВАННЯ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Анотація

Проведено розрахунки площі та планування для двох типів житлових приміщень – житла 1-ї категорії – однокімнатної квартири та кімнати студентського гуртожитку № 5 ІФНТУНГ у м. Івано-Франківськ. Здійснено порівняння отриманих результатів з вимогами санітарного законодавства та запропоновано ряд заходів для забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя у досліджуваних житлових приміщеннях.

Ключові слова: санітарне законодавство, житлові приміщення, площа, планування.

Abstract

The area and layout of premises in two types of dwellings - housing of the 1st category - a one-room apartment and a room in the student dormitory № 5 of IFNTUOG in Ivano-Frankivsk were calculated. The obtained results are compared with the requirements of sanitary legislation and a number of measures are proposed to improve the sanitary and epidemiological well-being in the studied dwellings.

Keywords: sanitary legislation, dwelling, area, layout.

Національне санітарне законодавство щодо житлових приміщень

Термін «санітарне законодавство» визначений у розділі 1 Закону України «Про систему громадського здоров'я» [1] як «сукупність нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення, встановлюють державні медико-санітарні правила, медико-санітарні нормативи та медико-санітарні регламенти, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками правовідносин незалежно від правового статусу».

Також у даному законі вводяться і інші терміни, зокрема «санітарно-епідемічне благополуччя населення» – стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, за якого показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарним законодавством [1].

У статті 31 «Медико-санітарні вимоги щодо безпечності для здоров'я і життя людини житлових приміщень» прописані усі критерії, які потрібно враховувати при оцінюванні дотримання вимог у житлових приміщеннях:

1. Житлові приміщення за площею, плануванням, ... повинні відповідати вимогам, визначеним державними медико-санітарними нормативами та правилами, з метою забезпечення безпечних і нешкідливих умов проживання незалежно від строку такого проживання.

2. Заселення житлових приміщень, визнаних відповідно до вимог санітарного законодавства непридатними для проживання, надання для постійного або тимчасового проживання таких нежитлових приміщень забороняється.

3. Утримання житлових приміщень повинно відповідати вимогам, визначеним державними медико-санітарними нормативами та правилами.

4. Правові і організаційні основи експлуатації житлових приміщень як складової захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення встановлюються законом [1].

Вимоги щодо площі та планування житлових приміщень

У словнику Євростату [2] термін «перенаселення в житлових приміщеннях» розуміється як «явище, коли кількість мешканців перевищує місткість наявного житлового простору, що призводить до несприятливих наслідків для фізичного та психічного здоров'я». Рівень перенаселення залежить від розміру та типу житла,

потреб домогосподарства. Те, чи буде домогосподарство «переповненим», залежить не лише кількості людей, що розділяють житло, але й їх віку, родинних стосунків, статі. В Українському законодавстві немає вимог щодо кількості приміщень на особу, але нормується їхня проща – це прописано у Житловому Кодексі України [3], нормативи наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Визначення перенаселення та норми площі у житлових приміщеннях (створено автором на основі [2, 3])

Керівництво	Визначення
Євростат	Якщо домогосподарство не має у своєму розпорядженні мінімальну кількість кімнат, рівну: – одна кімната для домогосподарства; – одна кімната на подружню пару в домогосподарстві; – одна кімната для кожної особи віком від 18 років; – одна кімната на пару осіб однієї статі 12–17 років; – по одній кімнаті на кожну особу віком 12–17 років різної статі; – одна кімната на пару дітей до 12 років.
Житловий Кодекс України	Немає визначення «перенаселення». Норма жилої площі – 13,65 м ² на 1 особу. При наданні жилих приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами різної статі, старшими за 9 років, крім подружжя. Не допускається також заселення квартири, збудованої для однієї сім'ї, двома і більше сім'ями або двома і більше самотніми особами, за винятком випадку, передбаченого частиною п'ятою статті 54.

Перенаселення

У житловому приміщенні (рис.1), яке відноситься до житла 1-ї категорії, проживає сімейна пара. Згідно встановленим нормам Євростату [2], необхідна «одна кімната для домогосподарства та одна кімната на подружню пару в домогосподарстві».

Рисунок 1 – Житлова квартира

Відповідно до вищезазначених норм, оселя не відповідає потребам мешканців, оскільки одна кімната для подружжя присутня, проте немає кімнати для домогосподарства. Можемо припустити, що даною сімейною парою кухня використовується як кімната для домогосподарства.

Другим об'єктом дослідження була кімната у гуртожитку (рис. 2), в якій проживають двоє осіб однієї статі та віку (21 рік).

Рисунок 2 – Спальна кімната у студентському гуртожитку

Згідно встановлених норм [2], потрібна «одна кімната для кожної особи віком від 18 років», тобто вимоги недотримано. У гуртожитку в більшій мірі порушуються норми, оскільки тут немає не те, що окремої кімнати для домогосподарства, як вказано вище, а й окремої кімнати для кожної особи.

Згідно Євростату, у кімнаті в гуртожитку наявне перенаселення, але за нормами Законодавства України [3] немає, адже «при наданні жилих приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами різної статі, старшими за 9 років, крім подружжя».

Отже, слід врахувати встановлені норми і будувати житлові приміщення згідно вимог, адже відсутність достатнього персонального простору у мешканців може пригнічувати їхнє психологічне та фізичне здоров'я. Особливо це стосується гуртожитків, оскільки люди різних темпераментів та інтересів, які проживають в одному приміщенні важче переносять спільний побут.

Норми жилої площі

Жила площа встановлюється шляхом визначення суми площ усіх кімнат в оселі, не враховуючи кухню, ванну, вбиральню, кладові і т. д. Перший досліджуваний об'єкт – квартира, що складається з однієї кімнати площею 28,6 м², що становить 14,3 м² на 1 особу. Згідно зі встановленими нормативами Житлового Кодексу України [3], жила площа на 1 особу повинна становити 13,65 м². Оскільки визначена площа є більшою, за встановлену мінімальну, вважається, що це відповідає нормам.

Площа кімнати у гуртожитку становить 19,096 м². Оскільки тут проживають троє 21-річних студенток, що не суперечить Житловому Кодексу України [3] «при наданні жилих приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами різної статі, старшими за 9 років, крім подружжя», проте на кожну особу припадає 6,37 м², що значно менше за допустимі норми жилої площі.

Можна зробити висновок, що жила площа у квартирі відповідає нормам, а кімната у гуртожитку ні. Тому рекомендується селити одну особу в кожну кімнату, що буде відповідати вимогам 13,65 м² на 1 особу або ж у перспективі будувати студентські гуртожитки із більшою площею кімнат, що дозволить проживати більшій кількості людей у одному приміщенні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України 2573-IX від 06.09.2022 № 26, редакція 11.02.2024 «Про систему громадського здоров'я» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text2>. *Євростат* <http://surl.li/uqpm>
2. Євростат https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Overcrowding_rate
3. Житловий Кодекс України 5464-X, редакція 19.11.2022 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>

Навроцька Вікторія Володимирівна, студентка групи ЕКОМ-24-1, факультет природничих наук, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

Науковий керівник: Москальчук Наталія Михайлівна, к. т. н., доцент кафедри екології, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ.

Navrotska Viktoriia Volodymyrivna, faculty of natural sciences.

Supervisor: Moskalchuk Nataliia Mykhaylivna, c.t.s., associate professor of the faculty of natural sciences, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk.